DESEMBRE 2022-GENER 2023 | NÚMERO 22

CATALUNYA RELIGIÓ

EDICIÓ IMPRESA GRATUÏTA | TOTA L'ACTUALITAT A WWW.CATALUNYARELIGIO.CAT

«GRATUÏT»

L'Església que dona veu a la pobresa

PÒRTIC

El 2009 es va presentar un ambiciós informe sobre les accions socials que promovien les congregacions religioses catòliques a Catalunya. L'estudi va detectar gairebé 800 serveis (institucions, centres, llocs d'acollida...) amb una presència en tots els àmbits assistencials. Malauradament aquest estudi no ha tingut continuïtat, ni s'ha ampliat als serveis promoguts pels bisbats o per altres confessions.

Aquestes dades del 2009 venen a tomb per mostrar que l'Església pobra i pels pobres que impulsa el papa Francesc no és una novetat. I ens podríem remuntar en qualsevol període històric de l'Església i de qualsevol religió per trobar-ne exemples. Alguns heroics. Però el papa hi ha donat visibilitat i una nova centralitat. I donant-los veu.

Nadal també és l'esdeveniment que ens recorda aquesta centralitat. No ens oblidem dels pobres "-i tan pobres com som-" i dels privilegis que tenim quan estiguem posats a taula.

SUMARI

EN PORTADA: "JESÚS SENSE LLAR", ESCULTURA DEL CANADENC TIMOTHY SCHMALZ A LA PORTA DE LA PARRÒQUIA DE SANTA ANNA DE BARCELONA

4 ACCIÓ SOCIAL

L'Església presenta els resultats de l'enquesta sinodal a 500 persones en situació de pobresa | PÀG. 4

L'arquebisbe de Lima explica com els hospitals de campanya anticipen el futur de l'Església | PÀG. 7

10 COMUNICACIÓ

Catalunya Religió, un projecte amb sentit | PÀG. 10

12 AFERS RELIGIOSOS

Carles Armengol, nou director general d'Afers Religiosos | PÀG. 12

14 VIDA RELIGIOSA

Octavi Vilà: "Hem de mantenir la unitat de l'Orde Cistercenc entre monjos i monges" | PÀG. 14

18 MONTSERRAT AL MÓN

L'església de Montserrat de Roma | PÀG. 18

22 EDUCACIÓ

"Els estudiants musulmans necessiten més referents" | PÀG. 18

25 ESPIRITUALITAT

Què hi ha més espiritual que la música? | PÀG. 25

La teologia i 'Els anells de poder' de Tolkien | PÀG. 27

L'ORGÀNICA AL MARRÓ, ON SI NO?

10 ANYS DESPRÉS, RECICLEM MÉS!

L'*ENVÀS, ON VAS?* FA 10 ANYS! DES DE LLAVORS, SABEM EL MAL QUE FA AL MEDI AMBIENT EL CO_2 QUE DESPRÈN LA FRACCIÓ ORGÀNICA QUAN VA A L'ABOCADOR. PER AIXÒ ÉS TAN IMPORTANT RECICLAR-LA AL CONTENIDOR MARRÓ O AMB EL SISTEMA DE RECOLLIDA PORTA A PORTA I OBTENIR COMPOST PER A LA TERRA. PERÒ ENCARA PODEM FER I SER-NE MOLTS MÉS. HUMANS, EL FUTUR DEL PLANETA ÉS A LES NOSTRES MANS!

residuonvas.cat

Generalitat de Catalunya

L'Església presenta els resultats de l'enquesta sinodal a 500 persones en situació de pobresa

'Fer teologia des de les perifèries existencials' és el projecte del Dicasteri Vaticà pel Servei del Desenvolupament Humà Integral que ha donat veu a 508 persones en situació de pobresa de més de 40 ciutats del món. Per primera vegada, es va presentar a la parròquia de Santa Anna de Barcelona en el marc de la 'Trobada Esglésies Hospital de Campanya' celebrada de l'11 al 14 d'octubre. Del procés d'investigació, el repte principal que en va sortir és la renovació eclesial i teològica. La proposta neix del desig que té el **papa Francesc** d'incloure l'experiència dels pobres en el procés sinodal. **Sergio Massironi,** membre del dicasteri pel Servei de Desenvolupament Humà Integral i responsable de coordinar el projecte 'Fer teologia des de les perifèries existencials', va explicar que el projecte queda integrat en "el procés de reforma de l'Església".

Tres reptes pel futur

Les entrevistes amb el mig centenar de persones es van transcriure i registrar. La intenció és que, els informes que es redactin a partir d'aquesta investigació no només incloguin paraules dels teòlegs, sinó que també expressions directes de les persones entrevistades a les pe-

rifèries. "Només amb això ja entreveiem com la teologia pot renovar-se a partir del *sensus fidei fidelium*, el sentit de la fe dels fidels", va dir Massironi. Aquesta renovació eclesial és el primer repte que es desplega de la investigació.

El segon punt és el de la renovació teològica. Massironi va recordar les paraules del responsable teològic i secretari doctrinal de la congregació del Dicasteri per la Doctrina de la Fe, **Armando Matteo**: "Els teòlegs avui dia només parlen una llengua que entenen els teòlegs i només es dediquen a problemes interns". Aquesta actitud es veu, igualment, en tota l'església que sovint es mostra introvertida i autoreferencial. En canvi, "la força de la perifèria és recordar-nos la vida de tots", va parafrasejar Matteo. El tercer repte és com tornar a les persones que han donat el seu temps, la seva fe, les seves paraules al projecte. "Aquells qui s'han deixat entrevistar no poden ser mines de les quals hem anat a extreure tresors, i després nosaltres marxar amb el tresor i no tornar mai més", va reflexionar Massironi.

"Si crec en Déu és per Jesús"

A Barcelona, la coordinadora del projecte és la monja benedictina **Teresa Forcades**, qui

L'Editorial Claret ha publicat "Dels pobres al Papa, del Papa al món". És una entrevista al papa Francesc en la qual els mateixos pobres l'interroguen amb les seves històries amb una llibertat total.

també va intervenir durant l'acte de presentació. El rector de Santa Anna, **Peio Sánchez**, que va presentar l'acte, va convidar a alguns membres d'aquest equip a compartir la seva experiència. En aquesta línia, **Victòria Molins**, religiosa de la Companyia de Santa Teresa de Jesús, va compartir que està acostumada a aprendre molt dels pobres. Ella va destacar "la presència clara de què l'Esperit ha estat en les converses mantingudes". "Tots els entrevistats han afirmat que tenen un tracte directe amb Déu, que no a través de l'Església", va afegir. Va continuar la directora del Lloc de la Dona, **Maria del Mar Galceran**, subratllant la capacitat de dialogar "de tu a tu". "Tenen una facilitat sorprenent de parlar sobre la relació íntima que tenen amb Jesús i amb Déu, com se senten amats per Déu, i això els salva, els dona força enmig de situacions desesperants", va dir.

Eduard Sala, responsable d'Acció Social Càritas Diocesana Barcelona, va destacar la relació personal que tenen els pobres amb un Déu que "els sosté, que està present sempre, que els accepta sense cap mena de judici". "Sovint entren a esglésies on cerquen seguretat i on saben que són acceptats com són sense ser jutjats". El capellà **Pedro Baya** i l'educador social **Miguel** treballen junts al centre Hogares de Cristo, a Buenos Aires, una granja on s'acompanya a persones toxicòmanes.

Tots dos van explicar que la riquesa en el pobre és la fe. "Anem al pobre perquè tenen la fe que un voldria per a ell, tenen aquest tresor, els escoltem perquè és a ells que Déu els relata el seu secret." **Manuel Garrido**, persona entrevistada per l'equip de Barcelona, també va intervenir

en l'acte. "Es tracta d'un projecte molt important", va assegurar. En la seva intervenció, va compartir la seva resposta en ser preguntat per qui és Déu: "Si crec en Déu és per Jesús, a partir de Jesús, Déu representa i diu, per damunt de tot fet raonable".

De les càtedres a les perifèries

"La investigació no ha estat només una feina d'alguns teòlegs que han expressat la seva sensibilitat", va explicar Sergio Massironi. També es van fer presents representants de l'església, del Dicasteri per a l'evangelització, del Sínode dels bisbes, de la Doctrina de la Fe, i del Dicasteri pel desenvolupament humà integral.

La idea va començar amb el desig de profunditzar en les reflexions del papa Francesc. "Volem evitar allò que després d'un papa teòleg, ve un papa pastor, i així separar la teologia de la pastoral". El pensament del papa Francesc, que és continuista amb el Vaticà II, té un vincle estret amb la revelació, amb el misteri de l'Església. "Això implica escoltar tots els membres de l'Església, inclosos els que viuen a la perifèria", va explicar el responsable del projecte.

El projecte lliga dos extrems, que aparentment, són oposats. "L'extrem del pensament cristià, el del pensament del papa Francesc, i l'extrem de qui viu a la perifèria, dels col·lectius marginats". El repte dels teòlegs, durant la iniciativa, ha estat deixar les universitats, les seves càtedres i anar a escoltar a persones que viuen a les perifèries. Això, directament té a veure amb el misteri de Déu "ja que quan Déu ha volgut acostar-se a nosaltres, s'ha encarnat, i s'ha fet pobre. Els pobres són els nostres evangelitzadors, no són només persones que necessiten el suport de l'església; són membres vius dins de l'església que l'evangelitzen i la retrotrauen al cor de la seva missió", va determinar Massironi.

Dues maneres d'escoltar als pobres

Durant la tardor de 2021, van quedar ja conformats els 6 grups de teòlegs participants. Un per cada continent. Tots ells, prèviament, s'havien llegit els documents: *Evangelii gaudium, Laudato si', Fratelli tutti*; de la mateixa manera van revisar la bibliografia del seu territori per compilar els punts més controvertits, més innovadors. Amb aquesta base, es van acordar deu punts dels quals parlar amb persones que viuen situacions de pobresa.

EL PROJECTE 'FER TEOLOGIA DES DE LES PERIFÈRIES EXISTENCIALS' DONA VEU A 508 PERSONES EN SITUACIÓ DE POBRESA DE MÉS DE 40 CIUTATS

Teresa Forcades, coordinadora del projecte a Barcelona, va presentar la fomentació bíblica del projecte fent referència a l'evangeli de Lluc. "Lluc ens explica que Jesús va ser guiat per l'Esperit quan ell va dir, entusiasmat, et dono les gràcies, Pare, perquè has amagat aquestes coses als savis i als entesos, i les has revelades als petits, als que no conten". L'experiència de parlar amb les persones que viuen a la perifèria revela que "tenen paraula pròpia, el que passa és que sovint la societat no els hi dona". Després d'aquesta experiència d'escoltar la paraula de les persones que viuen situacions de pobresa, el que se li demana a la teologia és que es reflexioni sobre aquestes paraules "lluny de desprestigiar allò que s'ha escoltat". Aquest és el sentit de l'elaboració teològica: "Que s'elabori a partir de l'experiència, del que s'ha viscut; s'exigeix a la teologia que tingui aquesta arrel, i no una altra".

LUCÍA MONTOBBIO

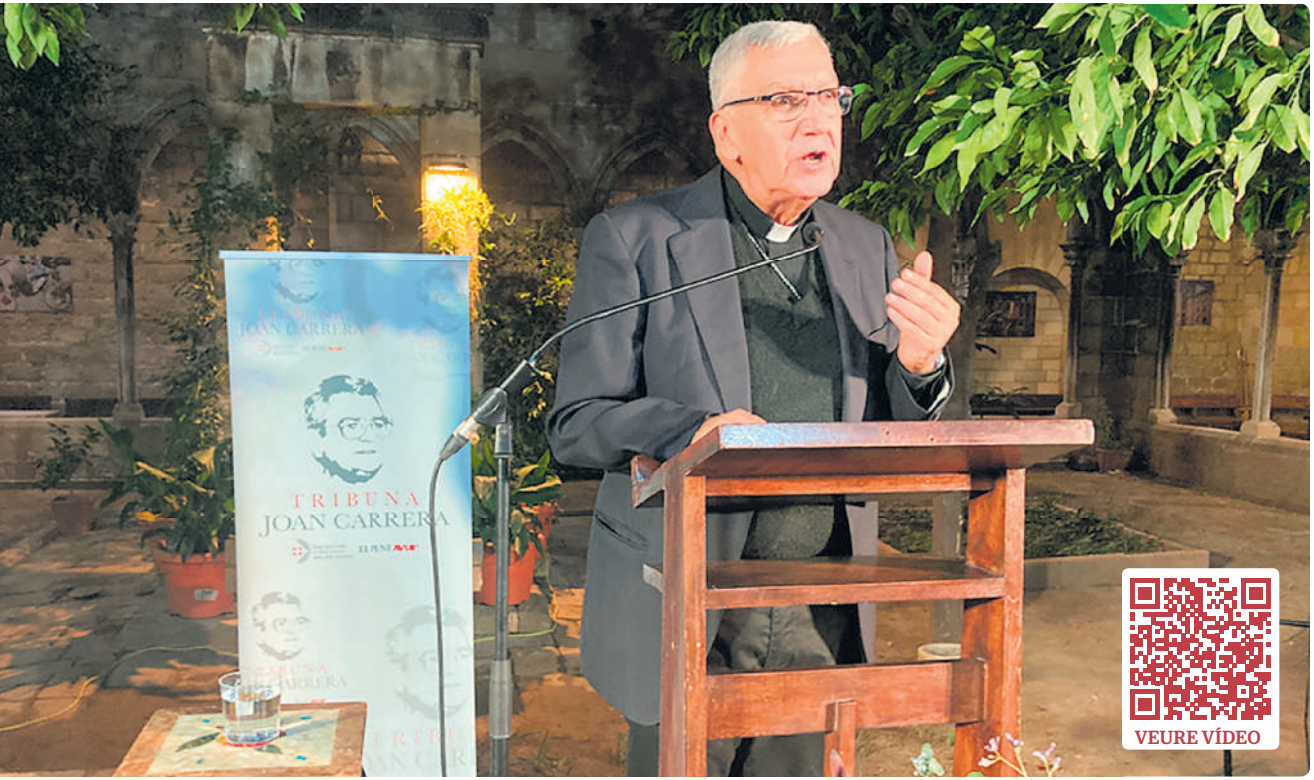

L'arquebisbe de Lima explica com els hospitals de campanya anticipen el futur de l'Església

L'arquebisbe de Lima, **Carlos Castillo**, va defensar l'acollida que es dona als hospitals de campanya que han aparegut a diversos indrets del món i que "estan anunciant com serà el futur" de l'Església. Ho va dir en la tercera edició de la Tribuna Joan Carrera, una iniciativa del Grup Sant Jordi de Defensa i Promoció dels Drets Humans i El Punt Avui, amb el suport de tretze entitats.

L'activitat es va desenvolupar aquest mes d'octubre a Santa Anna, una església oberta al centre de Barcelona que acull integrant a les persones sense llar en un hospital de campanya. La iniciativa està liderada per la religiosa teresiana **Victòria Molins** i els capellans **Peio Sánchez** i **Xavier Morlans**. Davant un centenar de persones, l'arquebisbe ha dit que en els hospitals de campanya s'està fent "el prototip de la construcció d'un home i una dona nous".

Durant el parlament va dir que als hospitals de campanya "es fa molt treball social", però ho va diferenciar d'una concepció de Càritas o una ONG o quan s'entén "la caritat com a 'limosnita'". L'arquebisbe va explicar quin és el valor afegit dels hospitals de campanya: "al món d'avui tot el que és bellesa, delicadesa, tracte

s'ha oblidat i s'està sepultant, i a través d'aquestes experiències estem ampliant una altra vegada aquest món d'humanitat".

El també teòleg, professor i pastoralista va destacar com "en el cor d'aquestes comunitats" que s'han anat formant hi ha "aspectes subtils que es cuiden" com "el nom de les persones, la bellesa de la seva persona, les seves qualitats, la delicadesa del tracte, l'amistat, la participació i l'apreciar de com és cadascú".

"S'HA OBLIDAT LA BELLESA, LA DELICADESA I EL TRACTE"

En aquest context, va dir que s'afavoreix el trobament de diverses tradicions religioses i ho ha contraposat a "un dels defectes del nostre catolicisme que sempre ha estat un cert proselitisme religiós que no podem fer".

"La nova experiència humana de dispersió i conflicte ha de ser viscuda com un clamor per unir la humanitat", va dir l'arquebisbe, que té una recepta fàcil: "iniciar camins de germanor". "El gran problema del món és la productivitat, el que necessita el món avui dia és generativitat, capacitat de generar i donar vida, esperança i felicitat", va concloure.

Hospitals de campanya de tot el món a Santa Anna

En l'obertura de l'acte Xavier Morlans va destacar que el sopar, servit per usuaris de l'hospital de campanya, era "auster", a les mateixes taules on es comparteixen "taules de fraternitat" cada dia per esmorzar, dinar i sopar. Morlans també va explicar que l'acte es va celebrar després d'una reunió de vuit hospitals de campanya d'arreu del món.

Esdevenir consciència moral de país

Carlos Castillo Mattasoglio, arquebisbe de Lima, ha treballat en la pastoral juvenil i en parròquies populars. A més d'arquebisbe de Lima, és Primat del Perú des de 2019. Testimoni des dels inicis de l'aplicació del Vaticà II i del sorgiment de la teologia de l'alliberament, ha estat sempre atent a l'evolució i interacció entre teologia i pastoral. Ha fet les seves pròpies aportacions entorn de la Teologia de la Regeneració. Amb les seves homilies dominicals ha esdevingut la consciència moral del país més enllà dels avatars dels canvis polítics i socials.

Lima, Bucarest i Rabat

Aquesta va ser la tercera edició de la Tribuna Joan Carrera. La primera va portar el cardenal de Rabat, **Cristóbal López**, que va dir que "amb Ucraïna es demostra que és possible que Europa aculli tothom", i a la segona el convidat va ser el degà de la Facultat de Teologia de Bucarest, **Wilhelm Dancă**, que va demanar que es respectin les aspiracions d'Ucraïna a la integritat territorial i a l'autonomia política i religiosa. Els actes de la Tribuna tenen el suport de tretze entitats, que són Animaset, el Consell de Laics dels Caputxins de Catalunya, Cristianisme al segle XXI, Cristianisme i Justícia, Equips de Pastoral de la Política i la Comunicació, la Fundació Catalunya Religió, la Fundació Escola Cristiana de Catalunya, la Fundació Joan Maragall, la Fundació Pere Tarrés, Justícia i Pau, la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat, Santa Anna-Hospital de Campanya i la Unió de Religiosos (URC).

ANIMASET

Glòria Barrete, nova directora de Catalunya Religió

Relleu en la direcció de Catalunya Religió. La periodista **Glòria Barrete Vélez** és des d'aquest octubre la nova directora de Catalunya Religió. El nomenament de la nova directora es va aprovar en el darrer patronat de la Fundació Catalunya Religió. Glòria Barrete forma part de la redacció de Catalunya Religió des de fa nou anys. **Laura Mor**, després de gairebé deu anys a Catalunya Religió, els dos darrers com a directora, inicia una nova etapa professional però continuarà formant part de l'equip com una de les col·laboradores destacades. | REDACCIÓ

El Papa nomena Margarita Bofarull membre del Consell Directiu de la Pontifícia Acadèmia per a la Vida

El **papa Francesc** ha nomenat membre del Consell Directiu de la Pontifícia Acadèmia per a la Vida (PAV) a la catalana **Margarita Bofarull**. La religiosa del Sagrat Cor era membre d'aquesta pontifícia acadèmia des del 2013. El febrer de 2021 el Papa la va nomenar membre ordinari i ara passa a formar part del Consell Directiu. El nou nomenament de Bofarull s'emmarca en la renovació del Consell Directiu d'aquesta institució que ha fet el papa Francesc i que la Santa Seu va anunciar el mes d'octubre. | RELIGIOSES DEL SAGRAT COR DE JESÚS

El bisbe de Tortosa, Enrique Benavent, nou arquebisbe de València

La Santa Seu ha fet públic el nomenament del fins ara bisbe de Tortosa, **Enrique Benavent**, com a nou arquebisbe de València. Benavent substitueix el cardenal **Antonio Cañizares**, que ha estat arquebisbe de València en els últims vuit anys. Benavent, de 63 anys, és bisbe des de fa gairebé vint anys. El 2004, el papa **Joan Pau II** el va nomenar bisbe auxiliar de València amb **Agustín García-Gasco** com a arquebisbe. En aquell moment, va ser el bisbe més jove d'Espanya. El 17 de maig de 2013 va ser nomenat bisbe de Tortosa. Ara torna a la seva diòcesi. | REDACCIÓ

Catalunya Religió, un projecte amb sentit

PER LAURA MOR
A SOLVITUR AMBULANDO

Si Catalunya Religió no existís, algú l'hauria d'inventar. Un projecte transversal, farcit de carismes, que dona veu al bo i millor de cada casa. Un espai de comunicació periodística, amb l'actualitat que insinua què vindrà demà i amb la virtut d'entrenar el nostre sentit crític.

Glòria Barrete assumeix la responsabilitat de liderar Catalunya Religió. Quan explicàvem el traspàs a l'equip de col·laboradors, ho va dir en **Jordi Llisterri** i m'ho faig meu: cal agrair-li haver acceptat el repte. És un fitxatge de quilòmetre zero, coneix el llenguatge i els interlocutors. I jo hi afegeixo: la Glòria té una extraordinària sensibilitat i el do de connectar amb les persones.

No tothom sap fer periodisme des d'aquí. Ni tothom el vol fer així, perquè de vegades pots acabar ferit. Però sense aquests vincles la comunicació seria molt pobre. En comptes de transformar l'entorn, correm el perill de fer només de corretja de transmissió d'allò que ja està establert.

Quan fem vincles amb els altres, quan comprenem què mou les persones, ja estem construint alguna cosa nova. I tots estem molt tips que

se'ns expliqui només una part de la història. El relat de l'engany i de la trampa, el de la competitivitat, el dels vencedors. El periodisme que transforma ha d'obrir la mirada. I fer que hi entrin també les històries dels exclosos i dels qui atenen la vida amb totes les seves dimensions.

Són coses que he viscut de primera mà a Catalunya Religió i que m'han fet molt feliç. Aprofito aquest relleu per donar gràcies a tot l'equip. Gràcies al patronat per confiar-me la direcció aquests dos anys. Perdoneu el tòpic, però és que és així: ha estat un regal i un privilegi. També ho ha estat el dia a dia de la redacció; amb complicitat i bon humor sempre es treballa millor. Miro enrere i veig que hem rigut molt, i entre tots hem fet una feinada de por. A totes les persones i entitats que feu aportacions desinteressades al projecte: dir-vos que això té sentit, molt de sentit. Gràcies per acceptar els límits dels qui hi hem estat al capdavant i per fer-nos confiança sempre.

També vull donar gràcies als centenars de persones que m'han atès aquests nou anys, fos per telèfon o en persona. Fer periodisme en l'àmbit religiós té sorpreses amagades. M'enduc una pila de converses extraordinàries, amb persones d'una vàlua incalculable, que m'han despertat tots els sentits i m'han ajudat a viure més a fons. Treballant he trobat l'amistat. I això no té preu.

Ara deixo la direcció i no podré seguir el dia a dia de la redacció, però continuo com a col·laboradora del projecte. Començo una nova etapa professional a l'equip de comunicació de les escoles Vedruna. És una de les moltes institucions que va creure des del primer dia en Catalunya Religió. Continuem teixint complicitats per fer possible aquesta iniciativa col·lectiva.

LAURA MOR

Carles Armengol, nou director general d'Afers Religiosos

El pedagog i membre de diverses entitats eclesials **Carles Armengol** és des del 18 d'octubre el nou director general d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya. La direcció general també agafa un nou rang polític en tornar a dependre del Departament de Presidència, com quan es va crear l'any 2000. Armengol substitueix **Yvonne Griley** que va ser nomenada el juny de l'any passat quan es va constituir el govern de coalició.

Carles Armengol (Barcelona 1960) és mestre, educador social i pedagog i màster en Pensament Social de l'Església. Actualment ja formava part de l'equip de la direcció general d'Afers Religiosos com a responsable d'anàlisi i relació amb les confessions religioses. També és el secretari del Consell Assessor per a la Diversitat Religiosa de la Generalitat. Amb aquest nomenament es promociona una persona independent, amb coneixement de la direcció general i dels interlocutors de les diverses confessions religioses presents a Catalunya. La seva vida professional ha passat per fundacions socials i educatives. Va ser director de l'Institut Català d'Estudis Socials de Barcelona (ICESB) , a la Fundació Pere Tarrés va posar en marxa els estudis d'Educació Social i va ser secretari general adjunt de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya durant dotze anys. Va promoure el reconeixement de la formació d'educadors social com a estudis universitaris. També va ser cap de secció de comunicació, relació i estudis de la Direcció General de Joventut.

Alhora té una àmplia trajectòria i implicació reconeguda en entitats eclesials i cíviques com la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat, el Grup Sant Jordi de Drets Humans, la Fundació Quatre Vents per a la Petita Infància, l'Associació José Ramón Zudaire de cooperació amb Hondures, la Fundació d'Escoles Parroquials de Barcelona o Justícia i Pau. També va ser un dels impulsors de Catalunya Religió.

REDACCIÓ

El RACC, amb la col·laboració del Servei Català de Trànsit, convoca el Concurs Joves i Mobilitat, que arriba ja a la 16a edició

El RACC, amb la col·laboració del Servei Català de Trànsit, convoca la 16a edició del concurs educatiu 'Joves i Mobilitat' amb l'objectiu de promoure actituds i valors de mobilitat segura, sostenible i responsable entre els adolescents de Catalunya.

La temàtica d'aquesta edició, "Les bicicletes, els joves i les noves mobilitats", té l'objectiu de posar en valor el fet d'anar en bicicleta i la seva projecció com a mitjà de transport sostenible i saludable. L'ús de la bicicleta ha augmentat exponencialment en els darrers anys, però encara no és un mitjà massiu i cal integrar-lo amb seguretat per al conjunt dels usuaris. Per això, l'objectiu del concurs és impulsar els joves perquè reflexionin sobre la millor manera de fer un lloc a la bicicleta en la mobilitat quotidiana.

El concurs està adreçat a alumnes de Secundària, Batxillerat i Cicles Formatius de Grau Mitjà d'entre 12 i 18 anys, així com nois i noies d'aquesta edat que siguin membres de casals de joves o centres de lleure catalans, així com alumnes d'itineraris formatius específics (IFE). Els participants poden presentar els seus treballs a les categories d'anunci gràfic, vídeo per a Instagram i projecte de millora de la seguretat viària.

A més, la 16a edició del concurs premiarà, per tercer any consecutiu, el **Millor Projecte Educatiu en Mobilitat Segura** en reconeixement a les activitats que realitzen els centres regularment durant el curs (setmana de la mobilitat, campanyes de seguretat o d'ús de les bicicletes, xerrades divulgatives de mossos o policies locals, treballs de síntesi, treballs de recerca, senyalització viària al centre, etc.).

Per presentar els treballs, l'alumnat ha de comptar amb la col·laboració d'un tutor o tutora dels seus centres educatius o de lleure. Els treballs, que es poden entregar de forma individual o en grups de fins a 4 components, han de presentar-se al web www.jovesimobilitat.cat abans del 16 d'abril de 2023. En aquesta pàgina, els professors i educadors trobaran recursos informatius i diverses propostes didàctiques sobre mobilitat, seguretat viària i convivència.

El concurs Joves i Mobilitat, que compta també amb la col·laboració del Departament d'Educació de la Generalitat i amb diferents patrocinadors, ha registrat durant la seva trajectòria una participació de prop de 22.000 adolescents de tota Catalunya que han donat la seva visió sobre la mobilitat en gairebé 14.000 treballs relacionats amb la temàtica que han de treballar. | AMB EL SUPORT DEL RACC I EL SERVEI CATALÀ DE TRÀNSIT

Octavi Vilà: “Hem de mantenir la unitat de l’Orde Cistercenc entre monjos i monges

Comunió i unitat institucional. La preservació d’aquestes dues màximes podrien resumir el que ha estat el Capítol General de l’Orde Cistercenc celebrat a Ariccia, a Roma, del 9 al 21 d’octubre. El Capítol General és la màxima autoritat de l’Orde en el qual s’elegeix l’abat i el procurador general, els consellers de l’abat general i una part dels membres del Sínode de l’Orde, l’òrgan màxim de govern entre tots els capítols.

Un dels assistents a aquesta cita va ser l’abat del Monestir de Santa Maria de Poblet, **Octavi Vilà**. Conversem amb ell sobre l’experiència viscuda en la trobada amb el **papa Francesc**, l’afectació d’aquest Capítol en el dia a dia de les comunitats i d’altres temes que són ara mateix d’actualitat en el cenobi de la Conca de Barberà.

Quins temes han centrat l'atenció d'aquest Capítol General?

A part de l'estat general de l'Orde, vam tractar diversos temes com ara les visites regulars, la formació i les fundacions i reduccions de monestirs. El Capítol General de l’Orde es reuneix

cada cinc anys i aplega tots els superiors majors de cada monestir. El nostre Orde és mixt, per tant, hi participen abats, abadesses, priors i priores. També el Consell de l'Abat General és un òrgan paritari, s'elegeixen tres superiors majors i tres superiores majors. De Catalunya, hi vam assistir l'abadessa del monestir de Vallbona, **Anna Maria Camprubí**; l'abadessa de Valldonzella, **M. Àngels Cornellà**; el prior de Solius, **Josep Peñarroya;** i jo mateix.

Com va viure la trobada amb el papa Francesc?

Fou un moment molt important, viscut al bell mig del Capítol. Veure i, sobretot, sentir les paraules que el papa Francesc ens va dirigir fou un moment enriquidor i encoratjador per a tots.

El Papa ens parlà de comunió i ens esperonà a mantenir la unitat institucional entre monjos i monges dins d'un mateix Orde, un fet quasi singular dins dels ordes monàstics i els instituts religiosos, que el papa Francesc ens digué que era un model per a tota l'Església.

En què afectarà la celebració d'aquest Capítol a Poblet?

Hi afectaran els documents aprovats. La implementació de l'Estatut de Fundacions i reduccions, aplicant la Instrucció Apostòlica *Cor Orans,* que ha guiat també la reforma dels directoris de la Visita Regular i sobre la formació amb l'objectiu de mantenir la unitat de l'Orde Cistercenc entre monjos i monges, aquesta unitat que ens encoratjava el papa Francesc a preservar. Des del punt de vista canònic, implicaran una petita reforma de les Constitucions de l'Orde a la Corona d'Aragó.

LA UNITAT INSTITUCIONAL ENTRE MONJOS I MONGES DINS D'UN MATEIX ORDE ÉS UN FET QUASI SINGULAR QUE EL PAPA FRANCESC ENS DIGUÉ QUE ERA UN MODEL

El nostre és un orde amb una estructura que podríem qualificar de federal on la diversitat enriqueix. No és, tanmateix, igual la vida dels nostres monestirs en el món germànic, on tenen cura de parròquies o escoles, que en el Vietnam, en plena expansió; però aquesta multiplicitat és per a nosaltres una gran riquesa que ens uneix encara més.

En què consisteix la intervenció que s'està fent a la teulada del Museu?

L'any 2019 es va inaugurar el centre de visitants, amb un espai audiovisual que mostra la història i l'espiritualitat de Poblet i, alhora, dues sales del museu, la de l'abat Copons i la de l'abat Mengucho, amb un nou discurs museístic centrat en Crist i el misteri de la salvació. El Palau del rei Martí, restaurat a inicis dels anys setanta del segle XX, estava necessitat d'una nova intervenció per evitar humitats i ara l'afrontem. També suposarà un replantejament del discurs museístic, seguint el projecte Cosmos que a poc a poc es va aplicant. Les obres s'allargaran durant tot l'any 2023. De tot això, res no seria possible sense l'ajut de les administracions públiques: Govern de l'Estat, Generalitat, Diputació de Tarragona i Diputació de Barcelona. Entre tots, tenim cura d'aquest Patrimoni Mundial, cultural i alhora espiritual, que estem obligats a protegir i conservar.

ANNA ROBERT

Totes les maneres d'ajudar Catalunya Religió

Catalunya Religió és un mitja gratuït que se sosté amb les aportacions que rep la Fundació Catalunya Religió. Les donacions a la Fundació Catalunya Religió es poden desgravar.

Ajudar fent un **donatiu** puntual o periòdic

Ajudar fent que la meva organització sigui una **entitat** patrocinadora

Ajudar posant un **anunci** a la pàgina web, edició impresa, en un podcast o en un acte presencial

Ajudar essent un punt de **distribució** de l'edició impresa

Ajudar donant a **conèixer** Catalunya Religió a la meva organització o entre les amistats

Ajudar compartint el nostre contingut per les **xarxes** socials

- Envieu la butlleta a: **Fundació Catalunya Religió. c. Nàpols 346, 2n E. 08025 Barcelona.**
- O entreu a **www.catalunyareligio.cat/donatius** i ompliu el formulari.
- També podeu fer un ingrés al compte de CaixaBank: **ES38 2100 3200 9222 0132 0031**. Titular: Fundació Catalunya Religió.
- Per a més informació, podeu escriure'ns a secretaria@catalunyareligio.cat o trucar-nos al 674 050 748.

BUTLLETA DE DONATIU A LA FUNDACIÓ CATALUNYA RELIGIÓ

A casa

Nom i cognoms: _____

_____ NIF: _____

(necessari per desgravar)

A la meva parròquia o entitat

Nom: _____

Exemplars que vull rebre: ◯ 50 ◯ 100 ◯ 150

(per altres quantitats escriviu-nos a secretaria@catalunyareligio.cat)

Adreça postal: _____

Correu electrònic: _____ Telèfon de contacte: _____

Vull col·laborar amb: ◯ 30 € ◯ 50 € ◯ 100 € ◯ _____ € *(mínim 30 €)*

Amb periodicitat: ◯ anual ◯ puntual

Codi IBAN: E S _ _ - _ _ _ _ - _ _ _ _ - _ _ - _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

La Fundació Catalunya Religió garanteix la privadesa de les dades de caràcter personal aportades, segons el Reglament General de Protecció de Dades (RGPD). Amb l'enviament de la butlleta accepta que aquestes dades siguin incorporades a un fitxer responsabilitat de Fundació Catalunya Religió i que siguin utilitzades amb la finalitat de gestionar els enviaments de l'edició paper i les aportacions econòmiques i per enviar-los informació de la Fundació. Aquestes dades es cancel·laran a petició seva o una vegada finalitzada la finalitat per la qual van ser recaptades. Poden exercir els seus drets adreçant-se a la Fundació Catalunya Religió amb domicili a c. Nàpols, 346, 2n E. 08025 Barcelona, o a l'adreça de correu electrònic info@catalunyareligio.cat

Conjunt escultòric de Giambattista Contini que corona la porta principal de l'església de Montserrat a Roma.

L'església de Montserrat de Roma

Comencem una sèrie d'articles breus sobre la presència de Montserrat al món amb la que podríem considerar com la degana de tots els casos que presentarem: l'església de Montserrat de Roma. Es troba en la cèntrica i homònima Via Monserrato, un carrer, al vell centre de la ciutat eterna que connecta Piazza Farnese amb Via dei Banchi Vecchi. La consideració que fem de degana no respon a la seva notable antiguitat, ja que en altres territoris italians podem localitzar casos d'esglésies i capelles montserratines de fundació fins i tot més remota, sinó a la rellevància de la mateixa per la seva localització, la noblesa de la seva arquitectura i especialment per la seva història d'església nacional que durant segles ha exercit a la capital del catolicisme.

L'origen del Montserrat romà es troba al s. XIV. El 1354 la catalana Jacoba Ferràndis va fundar per aquella zona un hospital pels pelegrins catalans que viatjaven a Roma que prengué el nom de San Niccoló dei Catalani, dotant-lo amb tot el seu patrimoni a la seva mort. Uns anys més tard, el 1363, la mallorquina Margarita Pau va crear un hospici similar, aquest per a dones, sota el nom de Santa Margherita dei Catalani. Amb el temps, el 1495, les dues ins-

titucions foren fusionades per ordre del segon papa Borja, Alexandre VI, i sota l'advocació –ara sí– de la Mare de Déu de Montserrat. Així, el 1506 es decidí edificar l'actual església al lloc que ocupava l'antiga capella de San Niccolò a Corte Savella i que formava part del complex propietat de la nova congregació.

El 1518 s'iniciaren les obres del temple actual, un magnífic exemple del renaixement tardà romà, projectada per Sangallo el Jove i la primera església a Roma de nau única, amb tres capelles a cada costat i un extens presbiteri acabat amb absis. A la seva façana, projectada per Francesco da Volterra el 1588, en destaca un escenogràfic conjunt escultòric de Giambattista Contini –deixeble de Bernini- amb la representació de la Maredeu i el nen Jesús amb la característica serra en mig d'un conjunt rocós d'evident referència montserratina, executat entre 1673 i 1675.

Entre 1818 i 1822 el temple fou profundament rehabilitat i redecorat, fet que segurament explica el fet que avui en dia la titular del temple, la Verge de Montserrat, estigui actualment situada en una capella lateral (la segona de l'esquerra) i no el presideixi; o el fet que alguna altra capella, com la dedicada a la barcelonina Santa Eulàlia canviés d'advocació i avui estigui dedicada a Santa Anna.

Durant els segles XVII i XVIII es feren populars a Roma aquestes medalles de la Maredeu de Montserrat,en part per la creença popular que protegien de la pesta.

Així doncs, des de la seva creació a finals del s. XV –si bé amb orígens a mitjans del XIV– el Montserrat romà esdevingué l'església nacional dels catalans a Roma i, amb el temps, ho fou també dels nacionals de tota la corona Catalano-Aragonesa; això sí separada de l'església i congregació de Sant Jaume dels Espanyols que es trobava a Piazza Navona i, per tant, a poc més de 500 metres de distància l'una de l'altre. Això comportà en el seu moment problemes de caire polític i diplomàtic, especialment a mitjans del s. XVII –però també a principis del s. XVIII– quan al voltant de la mal anomenada "Guerra dels Segadors" es produïren forts xocs entre feligresos i partidaris d'ambdues *nazioni* (com relaten les cròniques de l'època) que comportaren el desplegament de tropes pontifícies en diverses ocasions per evitar mals majors.

No és casual, doncs, que fos en el regnat de Felip V que s'iniciés el llarg procés d'unificació de les dues esglésies nacionals (amb hospitals i propietats vinculades) que acabaria essent ratificat per Pius VII el 1807. I és per això que avui una petita placa daurada a la porta indica que es tracta de la "Iglesia de San Jaime de los Españoles y Montserrat", tot i que la magnífica façana del temple, i el propi nom del carrer, apuntin cap a una altra direcció.

MANUEL MANONELLES

Màrius Serra proposa La Paraula Ignasiana en la Mostra de Cinema Espiritual

Per arribar a un públic jove, la 19a Mostra de Cinema Espiritual de Catalunya ha organitzat el concurs la Paraula S'agrada amb l'escriptor i enigmista **Màrius Serra**. Enguany, i com a novetat, l'IES Lluís Paguera de Manresa ha estat el primer institut que ha acollit La Paraula Ignasiana una nova versió del concurs amb motiu del 500 aniversari de l'estada d'Ignasi de Loiola a Catalunya. Els concursos de la Paraula S'agrada i la Paraula Ignasiana consisteixen a resoldre enigmes lingüístics sobre vocabulari de les religions. | AFERS RELIGIOSOS

El Papa adreça una carta a l'acte a la Generalitat dels 500 anys de Sant Ignasi a Manresa

El papa **Francesc** va fer arribar una carta per fer-se present a l'acte institucional celebrat el 14 de novembre a la Generalitat per commemorar els 500 anys de l'estada de Sant Ignasi de Loiola a Catalunya. L'acte va estar presidit pel president **Pere Aragonès,** i el cardenal **Joan Josep Omella** va ser el responsable de llegir el text del Papa. L'arquebisbe de Barcelona va explicar que Francesc coneixia la voluntat de la gent de Manresa que volia rebre el Papa. Per això, va voler fer-se present en l'acte amb la carta que va llegir en castellà. | REDACCIÓ

El monjo de Montserrat Jordi-Agustí Piqué estrena a Roma la Messa 'Locus Iste'

Amb motiu de la solemnitat de la dedicació de la basílica de Sant Joan del Laterà de Roma, el monjo benedictí de Montserrat **Jordi-Agustí Piqué** va estrenar a la mateixa basílica la Messa 'Locus Iste', composta per ell mateix. La peça, que es va poder sentir el 9 de novembre, va ser un encàrrec del cardenal i vicari de Roma, **Angelo de Donatis**, expressament per aquesta festa. L'obra de Piqué, que també és degà del Pontifici Institut Litúrgic de Roma, es va sentir durant la celebració eucarística presidida pel cardenal de Donatis, vicari del Papa per a la diòcesi de Roma. | EXAUDI / REDACCIÓ

PUBLICITAT

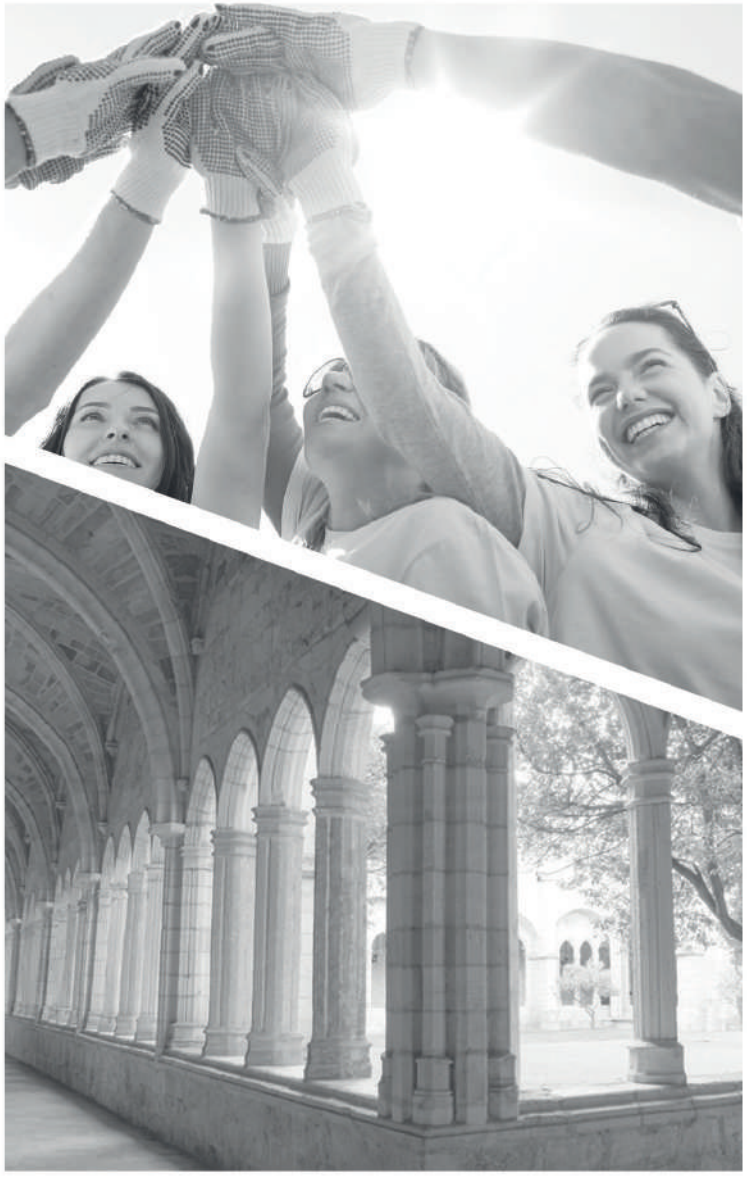

Sabadell Institucions Religioses i Tercer Sector

Atenció personalitzada orientada al carisma i a la missió de les institucions

Assessorament en inversions, gestió del patrimoni, finançament preferent... Estem al seu costat per oferir-li les solucions financeres que necessita a través d'una àmplia gamma de productes i serveis adaptats al seu sector i a la seva casuística particular.

Convenis
Condicions preferents per a la seva institució i les que en depenguin.

Finançament
Terminis i condicions personalitzats per tirar endavant els seus projectes.

Gestió especialitzada
Un gestor estarà al seu costat per ajudar-lo en el seu dia a dia.

Més informació a
bancsabadell.com/institucionsreligioses
bancsabadell.com/tercersector

Sabadell

“Els estudiants musulmans necessiten més referents”

Una plataforma per millorar les mancances que els alumnes detecten en el seu recorregut acadèmic. Aquesta és la idea que se li va acudir a un jove universitari ara fa dos anys i que es va acabar materialitzant en l’Associació d’Estudiants Musulmans (AEM). Actualment, són més de 90 membres, han iniciat molts projectes envers l’educació i reivindiquen que “els estudiants musulmans necessiten més referents”.

“Som les persones idònies per poder detectar les falles que hi ha al sistema a l’haver passat pel mateix recorregut”, explica **Lina Ball**, que és membre de l’AEM. Ella participa en un projecte de reforç escolar de l’entitat d’estudiants musulmans que es desenvolupa al Centre Cultural Islàmic Català, al barri del Clot de Barcelona.

Un alumne d’origen marroquí té el doble de possibilitats d’abandonar els estudis i no passar de l’ESO que un autòcton, segons la Fundació Ibn Battuta. Si la taxa de fracàs escolar a Catalunya ja és preocupant, donat que se situa al 30%, la de la població d’origen marroquí arriba al 67%. Hi ha moltes raons per les quals l’abandonament escolar marroquí és superior a la resta d’estudiants, però des de

l'AEM destaquen dues des d'on fan acció: la infravaloració i la desmotivació.

Amb l'objectiu de rebaixar aquestes xifres relacionades amb el fracàs escolar, l'entitat imparteix els tallers de repàs amb una doble funció. En primer lloc, reforçar les matèries que més costin als alumnes; i, en segon lloc, que els infants entrin en contacte amb estudiants universitaris i graduats. "Als infants musulmans els hi falten referents", afirmen. En canvi, amb aquests tallers, els infants "s'hi poden veure reflectits". "Els serveix de motivació", conclouen.

"UN ALUMNE D'ORIGEN MARROQUÍ TÉ EL DOBLE DE POSSIBILITATS D'ABANDONAR ELS ESTUDIS QUE UN AUTÒCTON"

Alguns membres de l'associació van participar a 'La nit de les religions', organitzada per l'Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós (AUDIR), i van relatar les seves experiències de com s'havien sentit infravalorats pel professorat. "El fet que un professor, un referent, no vegi en tu futur ni la possibilitat que puguis arribar a ser algú contribueix a la desmotivació dels joves estudiants". Des de l'AEM detallen que, fins i tot, coneixen casos on els estudiants marroquins han estat denigrats per la seva raó d'origen.

El clima no és encoratjador. En contraposició, Lina Ball explica que molts cops els seus alumnes li pregunten: "Com puc estudiar el mateix que tu?". És llavors quan veu que la seva acció va més enllà de reforçar les matèries de l'escola, pot inspirar a la futura generació.

Molts dels membres de l'AEM són els primers de la seva família en arribar a tenir estudis superiors. "Molts dels nostres pares eren immigrants de primera generació i van patir un procés molt més difícil per adaptar-se al país". No dominaven la llengua, per tant, la cerca de feina i la relació amb les persones autòctones es dificultava. Són els seus fills i filles, immigrants de segona generació, qui comencen a arribar a la universitat i aconsegueixen titulacions superiors. "Sentim que és el nostre deure poder facilitar aquest recorregut a estudiants d'altres generacions", defensen des de l'associació.

"QUE UN PROFESSOR NO VEGI EN TU FUTUR CONTRIBUEIX A LA DESMOTIVACIÓ DELS JOVES ESTUDIANTS"

Un altre vessant de l'AEM és reivindicar una educació més inclusiva amb la comunitat musulmana. Defensen l'ús del hijab per totes les que el vulguin portar. "El hijab és part de la identitat d'una persona", manifesta la voluntària, "no entenem com poden haver-hi limitacions per viure en aquesta societat amb un símbol que t'identifiqui". La qüestió del hijab té diferents eixos, com el psicològic, l'islàmic i el personal. Tanmateix, l'entitat defensa la seva normalització als àmbits acadèmics i laborals. Per una altra banda, també advoquen per fer més compatible la vida acadèmica amb la vida religiosa. Des de l'organització asseguren que s'han convertit en "un espai on els i les joves estudiants poden expressar-se amb tranquil·litat, acompanyar-se i trobar lluites comunes". "Hem d'aconseguir que aquesta sensació es transmeti a la societat", conclou Lina Ball.

AINA ARGUETA

Novetats per llegir quan arriba el fred

● ÀLBUMS IL·LUSTRATS

● CONTES DESEXPLICATS

● ENCICLOPÈDIA D'ÉSSERS MÀGICS

● RENARD DIU

Llibres
que fan lectors

BAULA

● LLIBRES REGAL

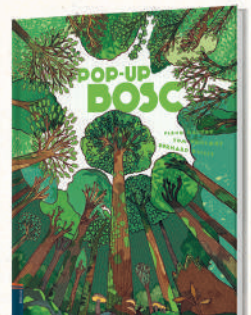

● LLIBRES DE CONEIXEMENTS

Què hi ha més espiritual que la música?

Un dels motius pels quals ha d'existir una fundació que promogui el diàleg fe-cultura és introduir els temes religiosos, espirituals i transcendents en els espais culturals. Evitar l'eclipsi d'aquests temes i arribar a públics que habitualment no se'ls veu per les convocatòries confessionals. Això és el que va aconseguir la Fundació Joan Maragall en un acte celebrat aquest octubre a l'auditori del Palau de la Música Catalana, organitzat conjuntament per les dues institucions.

Per fer-ho es va reunir una taula rodona d'alt nivell amb dos intèrprets i dos compositors. Tots reconeguts internacionalment. El director i intèrpret **Jordi Savall** i la directora de cors **Mireia Barrera**. I els compositors **Joan Magrané** i **Bernat Vivancos**, tots dos amb obres explícitament religioses però amb una vida musical que es mou en els circuits culturals. La periodista especialitzada en el món musical **Rosa Massagué** va moderar l'acte amb l'assistència del cardenal **Joan Josep Omella** i el director general d'Afers Religiosos, **Carles Armengol**.

"Música i espiritualitat en un món convuls", un títol avinent en temps de guerra i d'acceleració tecnològica en les nostres vides, com va

explicar Massegué en la presentació. Un dels arguments comuns entre tots els participats va ser precisament que en aquest context és més necessària la música com a instrument espiritual.

"La música és de totes les arts la més espiritual", va defensar Jordi Savall, perquè "només existeix quan es toca o s'escolta i només queda en el nostre esperit". Per Savall una prova d'això és que "la música és el primer llenguatge que entenem de petits i els darrers que entenem quan perdem facultats: sempre està relacionada amb la nostra manera de viure". I que "hi ha situacions en què estàs transformat literalment per la música".

Mireia Barrera va explicar que en el seu contacte amb el públic ha constatat que "la gent demana espais espirituals". Un fet que va "més enllà de l'afinació i la tècnica" i que "he hagut d'anar descobrint jo mateixa perquè al conservatori no et parlen d'espiritualitat".

Segons Joan Magrané, "l'espiritualitat forma part de la nostra cultura i per mi és un fet natural: l'espiritualitat és el més humà i el més sincer". També va posar l'accent en què aporta la música creant silenci: "Estem oferint un lloc on va la gent amb un silenci absolut, en comunió i amb el mòbil apagat". Un espai on apareix "l'artista com un fre" en un món accelerat.

AVUI ENCARA ÉS MÉS NECESSÀRIA LA MÚSICA COM A INSTRUMENT ESPIRITUAL

Bernat Vivancos va coincidir amb altres intervencions amb què era innecessària l'etiqueta de "música espiritual", com la de "música sagrada" o "religiosa". Per Vivancos un dels punts determinants és el receptor, "l'estat en el qual la reps és el que fa la música espiritual o transcendent". El que Barrera en va anomenar "posar l'antena".

Vivancos va ser el més explícit en la seva experiència com a compositor: "Com a creient veig que som transmissors d'aquesta bellesa divina i, sempre amb humilitat, estem al seu servei". I va citar **Antoni Gaudí** com referència d'aquest servei.

En gairebé dues hores les diverses reflexions dels artistes es van anar creuant pausadament i de manera polifònica, amb més coincidències que dissonàncies i sense sortides de to. Els intèrprets també van coincidir en la importància de l'espai físic de la interpretació. O en què en l'obra cantada tenia més rellevància la música que el contingut del text. I també van coincidir a dir que era complicat expressar el que volien dir amb paraules.

Segurament el principal punt de trobada entre els participants és que tota música és espiritual. Que sent-ne conscients o no, és part permanent de les nostres vides. I que, com va dir Savall, al final de l'acte "el qui sap fer música és el qui té més possibilitats de ser feliç".

JORDI LLISTERRI

Mans Unides posa en marxa una campanya de recollida de cèntims per als projectes de l'ONGD

Ajudar a finançar projectes de desenvolupament als més de 50 països on Mans Unides està present. Aquest és l'objectiu de la campanya que l'ONGD ha posat en marxa sota el lema 'Treu-te un pes de sobre per una bona causa! Dona els teus cèntims'.

A Espanya, l'ús dels diners en efectiu s'ha reduït progressivament des del 2014. Una situació que s'ha vist agreujada per la pandèmia. El 2020, l'efectiu només va ser l'opció preferida per al 36% dels ciutadans, mentre que sis anys abans la xifra arribava al 80%.

Entre les diferents unitats de pagament en efectiu que es continuen utilitzant, Mans Unides subratlla que les monedes d'1 i 2 cèntims són les que menys moviment tenen. I és que, aquestes, no són acceptades per la majoria de màquines i suposen un cost de producció superior al valor mateix de la moneda. A més, tenen un alt cost mediambiental, perquè per produir-les es fan servir acer, coure, aigua i productes químics, a més de la despesa de plàstic i paper d'embalatge.

"Tots portem aquestes monedes a la butxaca o al moneder, o les anem acumulant en pots", diu la presidenta de l'ONGD, Cecilia Pilar. "Ara, volem que et deslliuris d'aquest pes i que, en donar-les a Mans Unides, ens ajudis a construir un món millor", hi afegeix.

Per deixar d'acumular aquests cèntims i donar-los aquest sentit solidari, Mans Unides durà a terme una recollida a les 10 delegacions que l'organització té per tot el territori català, així com a les de la resta d'Espanya i en els establiments col·laboradors d'aquestes ciutats i pobles.

La campanya neix amb la idea de tenir un ampli recorregut en el temps per poder oferir a tots els ciutadans la possibilitat de participar-hi. Així mateix, es reforçarà la seva presència en moments importants per al consum, com és el Black Friday o en iniciatives solidàries com el Giving Tuesday.

Es tracta d'una campanya senzilla, basada en "un gest tan simple com dipositar uns cèntims en uns llocs determinats", diuen des de Mans Unides. Subratllen la finalitat rellevant que comporta la campanya perquè "reconverteix monedes en desús en alimentació, salut o educació per als que més ho necessiten".

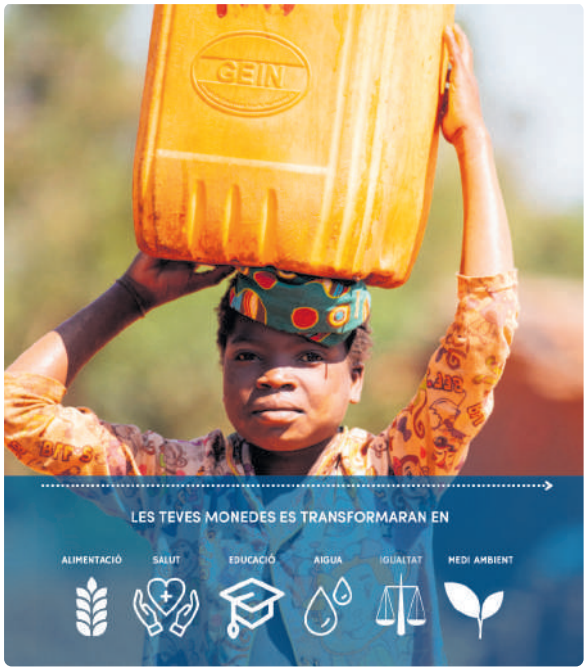

"Suma't aquest Nadal: porta'ns els teus cèntims i col·labora en la construcció d'un món més just", conclou l'ONGD de Mans Unides.

Per a més informació sobre la campanya, podeu consultar el web: www.mansunides.org .

| AMB EL SUPORT DE MANS UNIDES

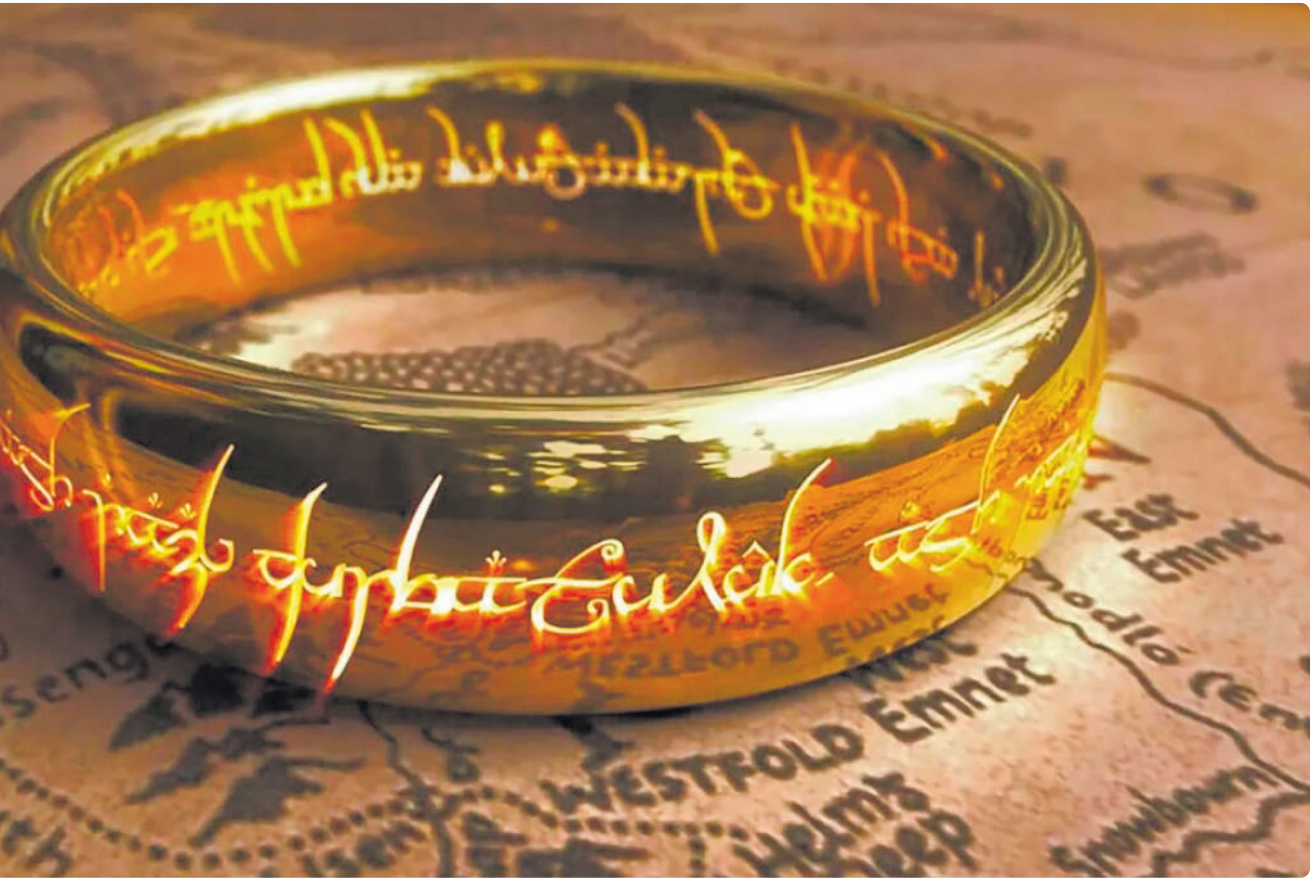

La teologia i 'Els anells de poder' de Tolkien

Els afeccionats a l'obra de Tolkien han tingut un petit regal amb l'estrena de la sèrie d'Amazon *Els anells de poder*, producció independent de les pel·lícules sobre *El senyor dels anells* i *El Hòbbit*, però que al mateix temps els fa de preqüela. Personalment, vistos els capítols de la primera temporada, acabo amb sensacions contraposades.

'Els anells de poder' es troba amb un problema semblant al que es pot detectar ja en la trilogia sobre 'El hòbbit', és a dir, es basa en textos de Tolkien que no tenen l'amplitud i el detall de l'aventura d'en Frodo i dels seus companys a 'El senyor dels anells' i es veuen obligats a omplir els buits amb diàlegs i escenes de collita pròpia on sovint el to, l'aire, l'ambient propi de Tolkien es perd.

El relat sobre els temps que vol descriure la sèrie d'Amazon es troba en les dues últimes parts del *Silmaríl·lion*, titulades *Akallabeth* i *Sobre els anells de poder*. En la traducció catalana, entre les dues ocupen seixanta pàgines, certament poc per a fer una sèrie de cinc temporades com s'ha anunciat. Però, a més, per a fer aquesta sèrie no han pogut obtenir els drets d'aquests textos, i han hagut de basar-se en la versió encara més

resumida dels apèndixs del propi *El senyor dels anells*. Això fa que la sèrie hagi d'inventar molt, amb un to molt més proper al de les sèries habituals de les plataformes d'avui dia que no pas a l'univers de Tolkien. Tota la trama entorn dels peu-pilosos, per exemple, aparentment avantpassats dels hòbbits, té poc o cap fonament en l'obra de Tolkien, i deixa massa la sensació d'un farcit sense substància.

He de reconèixer també que, després d'haver trobat poc interessants alguns dels capítols, l'últim em va tornar a enganxar. La revelació d'en Sauron, amagat en un personatge inesperat, i la intuïció que el personatge misteriós que acompanya els peu-pilosos pot ser en **Gàndalf** o algun altre dels mags que apareixen a *El senyor dels anells* obren noves perspectives.

És obvi que els autors d'*Els anells del poder* no han acabat d'entendre la teologia de fons que recorre els relats de Tolkien. A la sèrie, per exemple, la raó de la decadència de **Númenor** sembla ser tan sols la distància que s'ha creat amb els elfs. El trencament d'aquesta amistat ha suposat apartar-se del camí recte, però no queda gaire clar exactament per què. A l'obra de Tolkien, el motiu de la rebel·lió de Númenor és la negativa dels seus habitants, homes dotats de qualitats extraordinàries, a acceptar la mort.

També em sembla poc tolkeniana la manera de descriure i representar l'amistat a *Els anells de poder*. Tolkien era filòleg, coneixia bé el món clàssic i el món germànic i saxó. En els móns de la Ilíada, de l'Odissea, del Beowulf, de les sagues nòrdiques o del cicle del rei Artur hi ha sentiments, evidentment, però no sentimentalisme. L'amistat és quelcom profundament objectiu, una mena de pacte sagrat. És en aquest context que sorgeixen i s'expressen sentiments, però els sentiments com a tals no són la base de l'amistat. En l'obra de Tolkien, com en la literatura heroica antiga en què s'inspira, l'amistat es dona sobretot entorn de l'aventura compartida, que fa de la fidelitat mútua un element necessari per tal d'acomplir la missió encomanada.

El paper de la dona en l'obra de Tolkien

Mentre els homes fan cases, armes o guerres, les dones, sense fer pròpiament res, generen vida al seu voltant. Ens podem deturar a comparar els personatges de n'Elrond i na **Galàdriel**, tal com apareixen en la novel·la de Tolkien. Els dos tenen un anell que els dona el poder de crear bellesa i harmonia. Elrond ha fet Rivendell, la darrera llar acollidora, una casa enmig de les muntanyes. Però al voltant de Galadriel, en el país de **Lorien**, no ha calgut construir res: els mateixos arbres han donat forma a una ciutat resplendent. La seva sola presència desprèn un poder que genera vida. En aquest sentit, les dones de la sèrie d'Amazon, especialment la mateixa Galadriel i **Míriel**, la regent de Númenor, són màquines de guerra igual que els homes, i ningú no els pren el relleu en la tasca de transmetre i donar vida. I l'esposa de Durin, el príncep nan, té massa aires de mestressa de casa (potser fins i tot de matrona felliniana) com per ocupar el lloc que tenen una Galàdriel, una **Arwen**, una **Orifraula** o una Èowyn ja restablerta a *El senyor dels anells*.

Potser com a conclusió, inesperada per mi mateix, diria que la sèrie d'Amazon pot ser un bon entreteniment. Però Tolkien volia crear el món solemne, gràvid de significat, d'una mitologia. Si l'entenc bé, entretenir no va ser mai part de les seves preocupacions.

EDUARD REY

El Papa reclama a Bahrain el respecte als drets humans
DV, 04/11/2022 | LA VANGUARDIA

2.800 alumnes participen a la setmana de cinema espiritual a Andorra
DC, 09/11/2022 | DIARI D'ANDORRA

La Catalunya central té ara 28 centres de culte religiós més que fa deu anys
DJ, 04/11/2022 | REGIÓ 7

Sant Cugat "desperta" l'orgue del Monestir en una benedicció solemne
DV, 18/11/2022 | TOT SANT CUGAT

Alumnes ucraïnesos de l'escola FEDAC de Guissona: "Estava molt trista, però ara estic a gust"
DL, 21/11/2022 | TV3

Els Maristes de Girona, l'únic centre de la província referent en drets de la infància segons Unicef
DL, 21/11/2022 | DIARI DE GIRONA

El Seminari de Vic acull la Jornada 'Verdaguer: poesia i religió'
DT, 22/11/2022 | NACIÓ DIGITAL

Francisco César García Magán, nou Secretari General de la CEE
DC, 23/11/2022 | CEE

Sant Joan de Déu CAT
@OHSantJoandeDeu

Avui reconeixem la tasca de totes les persones que tenen cura dels altres, les que atenen per millorar la qualitat de vida ja sigui per malaltia, discapacitat o per edat avançada. A Sant Joan de Déu som especialistes en tenir cura de qui més ho necessita.
bit.ly/3WtwEeX

Traducir Tweet

10:36 · 05 nov. 22 · Metricool

Justícia i Pau
@JusticiaiPau

A principis d'aquest mes d'octubre, un membre del nostre voluntariat penitenciari va fer una formació sobre presons a un grup de joves.

💪 La impulsora d'aquesta formació i de totes les altres va ser @TotRaval.

Traducir Tweet

Lafede.cat-organitzacions per a la Justícia global y 9 más
9:36 · 28 oct. 22 · Twitter Web App

Escoles FEDAC
@EscolesFEDAC

Atenció, famílies! A les #escolesFEDAC ens interessa molt conèixer la vostra opinió per continuar millorant. Per això dilluns us enviarem l'enquesta "Famílies FEDAC curs 2022-23". Atentes al correu 📩, doncs! Agrairem molt les vostres respostes! 💚💙 #avuixdemà

Traducir Tweet

17:49 · 16 nov. 22 · Twitter Web App

Fundació Pere Tarrés
@Fundperetarres

"La #soledat pot tenir un impacte semblant al d'una epidèmia biològica", diu el professor de la #FacultatPereTarrés de la @uramonllull @pacolopezjim en aquesta entrevista. La publicació #EducacióSocial té com a eix temàtic la soledat entre els joves. 👇

Traducir Tweet

peretarres.org
El professor Paco López ens parla de la soledat

17:20 · 09 nov. 22 · Hootsuite Inc.

La Sagrada Família
@sagradafamilia

Aquesta setmana els esforços s'han centrat en la col·locació de les ales i el llibre la torre de Marc. Ben aviat es posarà a lloc el lleó, representació del tetramorf d'aquest Evangelista, i es culminarà així aquesta torre.

Traducir Tweet

19:08 · 24 nov. 22 · Twitter Web App

Vedruna Catalunya Educació
@VedrunaCat

💡"Les persones de les organitzacions educatives han de liderar la creació de sistemes per transformar-se en centres intel·ligents que aprenguin contínuament". Som a la vintena Jornada de #Qualitat a l'Ensenyament #jqpqimc @pqimc #escolacompetent

Traducir Tweet

rosa rifa sais y 3 más
10:34 · 10 nov. 22 · Twitter Web App

La Salle La Seu
@LaSalleLaSeu

Avui la Marta ens explica la seva experiència de voluntariat a Madagascar per fer-nos partícips del que és viure una experiència vital solidària i com podem ajudar des d'aquí
#laSallelaSeu #MissioCompartida #Juntesijuntsmillor

Traducir Tweet

LaSalleCat y 3 más
20:25 · 25 oct. 22 · Twitter for Android

Abadia de Montserrat
@montserratinfo

L'Escolania, amb les maletes dels Estats Units a punt - L'Escolania de Montserrat (https://www.escolania... #Montserrat #Notícies #Actualitat #EscolaniaMontserrat abadiamontserrat.cat/escolania-mont...

Traducir Tweet

16:30 · 07 nov. 22 · Hootsuite Inc.

Obs Blanquerna
@ObsBlanquerna

El OBS con la Iglesia Escucha, hoy Oración por las misiones en el Continente Digital desde el Vaticano.

17:11 · 22 oct. 22 · Twitter Web App

Maristes Catalunya
@MaristesCat

Avui els #MaristesBadalona participem a la @TaulaInfancia de #Badalona en el marc de la jornada dels #DretsdelsInfants. Una oportunitat per fer xarxa, reflexionar i compartir amb altres entitats de la ciutat. #Marists4ChildrenRights #ChildRights_Maristas

Traducir Tweet

13:12 · 18 nov. 22 · Twitter Web App

Escola Pia Catalunya
@escolapiacat

Avui, és el dia Mundial Contra la Violència envers les dones. Les institucions de l'Escola Pia diem PROU i ens comprometem per a millorar com a docents, com a persones i com a agents transformadors de la nostra societat. #25novembre #transformaciósocial #educació

Traducir Tweet

52 reproducciones

9:03 · 25 nov. 22 · Metricool

Jesuïtes Catalunya
@jesuitescat

Demà 18 de novembre a la parròquia de Sant Ignasi de Loiola de LLeida, @arrels_stignasi recorda a totes les persones que ens han deixat estant en situació de sense llar. També commemorem el cinquè aniversari de la mort de Joan Suñol Sj.
ow.ly/QoQo50LAWjb

Traducir Tweet

16:02 · 17 nov. 22 · Hootsuite Inc.

CATALUNYA RELIGIÓ

www.catalunyareligio.cat

Direcció: Glòria Barrete. **Redacció:** Roger Vilaclara, Anna Guimera, Aina Argueta, Jordi Llisterri. **Edició paper:** Macià Grau. **Col·laboradors:** Eloi Aran, Ramon Bassas, Valentina Laferrara, Xavier Memba, Lucía Montobbio, Laura Mor, Víctor Rodríguez, Alba Sabaté, Roger Vilaclara. **Adreça:** Carrer Nàpols 346, 2n E. 08025 Barcelona. **Telèfon:** 674050748. **Correu:** info@catalunyareligio.cat **Publicitat:** Miquel Codolar | comunicacio@animaset.cat

Catalunya Religió és una iniciativa de la Fundació Catalunya Religió. **Patronat:** Carles Duarte (president), Míriam Díez (vicepresidenta), Ignasi Garcia i Clavel, Núria Iceta, Oriol Llop, Manuel Manonelles, Noemí Ubach, Anna Vilà. **Direcció:** Jordi Llisterri.

Amb el patrocini de

Amb la col·laboració de

Formem part de

Auditat per:

Amb el suport de:

NÚMERO DESEMBRE 2022-GENER 2023 | ISSN: 2604-7004. Dipòsit legal: B5112-2019. Imprès a Imprintsa, a Sant Fruitós de Bages.